

Naziv istraživanja: RIZI NA PONAŠANJA SREDNJOŠKOLACA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE 2015 - II. faza

Provoditelj: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ

Godina provedbe: 2016

Kratki sadržaj:

Problematika pušenja, pijenja alkohola i konzumacije ilegalnih droga javnozdravstveni je problem te postoji potreba za kvalitetnim informacijama i praćenjem promjena na ovom području.

Ispitivanje pojavnosti oblika konzumacije kod petnaestogodišnjaka ukazuje na uinkovitost preventivnih projekata i programa u našoj županiji, ukazuje na trendove pojavnosti i na prevalenciju konzumacije alkohola, droga i duhana.

Istraživanje provedeno među:

Uenicima

Financijski podržano od:

Ciljevi istraživanja:

Cilj je prikupljanje standardiziranih, usporedivih podataka o pušenju duhana, pijenju alkohola i uporabi alkohola među uenicima u dobi od 15-16 godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i sagledavanje imbenika koji utječu na ta ponašanja. Da bi objasnili pojedine pojedine rezultate istraživanja, u pripremi je fokus grupa u 5 škola SDŽ te kratki anketni upitnik.

Metode istraživanja:

kvantitativna i kvalitativna metoda

anketni upitnik, fokus grupa

Uzorak:

stratificirani, prvi i drugi razredi srednjih škola SDŽ (anketni upitnik)

indicerani prema rezultatima istraživanja (fokus grupe)

Rezultati istraživanja:

Istraživanje je provedeno u školskoj godini 2015./2016., u razdoblju od 1. do 20. prosinca u 33 srednje škole. Ispitanici su bili uenici prvih i drugih razreda srednjih škola na području Splitsko-dalmatinske županije. U stratificiranom uzorku bilo je 2400 uenika, a obuhvaćeno je 91,6 % (n=2199).

a) Pušenje

Rezultati istraživanja ukazuju na to kako su mladima duhanski proizvodi itekako dostupni. Cigarete su, prema njihovoj procjeni, dostupnije dječacima i uenicima drugih razreda.

U posljednjih 30 dana pušilo je 33,2% ispitanika i to 26 % dječaka i 21,3 % djevojica prvih razreda te 45,1 % dječaka i 37,9 % djevojica drugih razreda. Mladi podcjenjuju negativne učinke povremenog pušenja. Samo 11,6 % ispitanika povremeno pušenje smatra vrlo rizičnim.

Ekperimentiranje s duhanom počinje u vrlo ranoj dobi, s 13 godina i ranije; 28,2 % ispitanika zapalilo je prvu cigaretu, a 5,5 % ispitanika izjavilo je da je počelo pušiti (svaki dan barem jednu cigaretu) u toj dobi.

b) Alkohol

U posljednjih mjesec dana, 47,4 % ispitanika je pilo nešto alkoholno, s time da je razlika po spolu i po dobi nešto izraženija, ponovno u korist dječaka (54,7 % dječaka, 37,8 % djevojica) i uenika drugih razreda (35,9 % prvih razreda, 58,3 % drugih razreda).

Navika pijenja alkoholnih pića 6 i više puta u posljednjih 30 dana (pretpostavka da je to svaki vikend) uistalija je među dječacima jer, prema podacima, gotovo svaki peti dječak pije alkohol svaki vikend, dok se tako ponaša svaka

deseta djevojica.

Osim pijačica, utvrđeno je i iskustvo opijanja kod 48 % dječaka i 27,9 % djevojica. Ekscesivno pijačice više alkoholičnih pića za redom u što kraćem roku, tzv. „binge drinking“ prisutno je kod 40,1% naših srednjoškolaca.

Prema procjeni ispitanika, opijanje ne dozvoljavaju majke za 53,2 % , a očevi za 54,2 % ispitanika.

Što se tiče svjesnosti o riziku od narušavanja zdravlja konzumiranjem alkohola, 56,2 % učenika procjenjuje da je najrizičnije ispijati 4 ili 5 pića svaki dan, njih 43,4 % smatra kako je „binge drinking“ jako rizičan, dok 30,4 % učenika to misli za pijačice 1 ili 2 pića svaki dan. Moguće je da takvim stavovima opravdavaju vlastitu konzumaciju alkohola, ali i da su takvi stavovi posljedica njihovih navika i ponašanja.

c). Marihuana

Barem jednom u životu marihuanu je probalo 19,6% srednjoškolaca naše županije i to 16,4 % dječaka i 7,8 % djevojica prvih razreda te 31,4 % dječaka i 19,4 % djevojica drugih razreda. U posljednjih 12 mjeseci to je učinilo 16,5% (14,2 % dječaka i 5,3 % djevojica prvih razreda te 27,4 % dječaka i 16,0 % djevojica drugih razreda).

S 13 godina ili ranije marihuanu je probalo 4,3% ispitanika, ponovno daleko više dječaka nego djevojica (5,6 % dječaka i 0,8 % djevojica prvih razreda te 7,2 % dječaka i 1,9 % djevojica drugih razreda).

Redovito pušenje marihuane 59,7% učenika smatra vrlo rizičnim, povremeno pušenje marihuane vrlo je rizično za 37,7% ispitanika. Kako opada koncentriranost zlouporabe, tako opada njihova svjesnost o riziku na zdravlje, pa uživanje marihuane 1 ili 2 puta smatra vrlo rizičnim 29,6%.

Ispitanih 16,6 % učenika nije dobilo jasnu poruku od svojih roditelja glede zlouporabe marihuane.

Korištena literatura tijekom istraživanja i reference u kojima su rezultati objavljeni:

Rezultati istraživanja su javno predstavljeni na stručnim skupovima u organizaciji AZOO.

U pripremi je web izdanje.

Ključević, Ž. i sur. (2016) „Javnozdravstvene intervencije“, u: Ključević, Ž. (ur.) _Zaštita mentalnog zdravlja djece i mladih - uloga javnozdravstvenih projekata_, Split: Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, str. 188-201